

ιδίως δὲ εἰς τὸν Βάλτερ-Σκώτον πραγματευθέντα ὑποθέσεις ἀναλόγους πρὸς τὰς ἔθνικὰς ἡμῶν ὑποθέσεις. Τοῦ Δουμᾶ, τοῦ Φεβάλ, τοῦ Τερράλ καὶ τοσοῦτων ἄλλων προτιμότεροι ὁ Κούπερ, ὁ Δίκκινς, ὁ Βούλβερ ἢ ἐκ τῶν Γάλλων ὁ Βαλζάκ καὶ ἡ Σάνδη. Τὰς παρατηρήσεις ταύτας κάμνομεν εἰς τὸν πρωτόπειρον συγγραφέα, διότι βλέπομεν αὐτὸν ὑποσχόμενον ἐν τῷ σταδίῳ, εἰς ὃ προηλείφθη. Ἰδίως δὲ ἀντὶ μερικῶν καὶ ιδιωτικῶν οὕτως εἰπεῖν ὑποθέσεων προτρέπομεν αὐτὸν γράφοντα νὰ θίγῃ γενικωτέρας καὶ γενναιοτέρας ὑποθέσεις.

Συγχαίροντες τὸν νέον συγγραφέα ἐπὶ τῷ πρώτῳ τούτῳ ἔργῳ, ἀναμένομεν πλείονα καὶ γενναιότερα ἀπὸ τοῦ καλὰ μου του.

Ν. ΚΑΖΑΝΣ

ΠΟΙΗΣΙΣ

ΘΡΗΝΟΣ ΙΑΤΡΟΥ

ἐπὶ τῷ θανάτῳ

ΤΟΥ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΥ *).

Α'.

Ἄς κλαύσω καὶ τὸ ἄλγος μου ᾧ ἐκχυθῇ εἰς θρῆνον
Καὶ εἰς καρδίας σπαραγμὸν,
Ἄφ' οὗ τὴν νόσον πολεμῶν,
Δὲν ἔσωσα ἐκεῖνον!

Καὶ ἠκολούθησα πενθῶν τοῦ φίλου μου τὸ σῶμα,
Εἰς τὴν ὁδὸν τὴν θλιβεράν,
Κρατῶν τοῦ πόνου τὴν ἀράν,
Εἰς τὸ ὠχρὸν μου στόμα...

Καὶ πάλιν, πάλιν, θάνατε, μ' ἐνίκησες· ματαίως
Τὸ θυμὰ σου ἀμφισβητῶν,
Ἦλθον τὸν δρόμον σου κρατῶν,
Κ' ἐπάλαισα γενναίως!

(*) Τὸ ποίημα τοῦτο ἐγράφη κατ' αἰτησιν φίλου ἱατροῦ, λίαν γνωστοῦ εἰς τὴν κοινωνίαν ἡμῶν, ὅστις, ἀφ' οὗ ἐμόχθησε παρὰ τὸ προσκεφάλαιον τοῦ προσφιλοῦς αὐτῷ ἀσθενοῦς καὶ εἶδε τὴν ἐπιστήμην ὑποχωρήσασαν πρὸ τοῦ θανάτου, μὲ παρεκάλεσε νὰ γράψω ἀντ' αὐτοῦ τὸν βαθὺν αὐτοῦ πόνον καὶ τὴν βαρεῖάν του θλίψιν διὰ τὸ ἀνεπαρκὲς τῆς ἐπιστήμης. Αἱ πλείσται τῶν ἐν τῷ ποιήματι ἰδεῶν εἶναι ἰδιόκλειοι καὶ ἰδέεαι, καὶ τῇ ἀληθείᾳ πολὺ ἀσθενῶς ἔγραψα ὅ,τι ἡσθάνθη ἡ εὐγενὴς του καρδία.

Νοῦς, ἐπιστήμη, φλογερὰς φιλίας μόχθοι τόσοι!
Ὅλα τὰ φάρμακα τῆς γῆς
Ἦσαν μηδὲν πρὸ τῆς πληγῆς,
Ἦν σὺ τοῦ εἶχες δώσει!

Β'.

Φεῦ· ὅσοι ἔχουν εὐγενεῖς καὶ συμπαθεῖς καρδίας,
Ἄς φεύγουν τὸν Ἀσκληπιδὸν,
Τοῦ ψεύδους τοῦτον τὸν Θεόν,
Τὸν γρίφον τῆς ὑγείας!

Εἶναι θεότης ἄπιστος, ἀχάριστος καὶ ἔρρων,
Εἶναι Σαχάρα φλογερά,
Πάντοτε μένουσα ξηρά,
Καὶ ἄνθος χωρὶς μῦρον.

Πτωχὴ ἐλέους ἀδελφῇ, βαδίξ' εἰς τὴν σκοτίαν
Μὲ κεκλεισμένον ὀφθαλμόν,
Καὶ ψηλαφεῖ μετὰ παλμῶν,
Νὰ εὕρῃ τὴν ὑγίαν...

Τὸ πᾶν ἀπὸ τοῦς μύσας τῆς ἡ ἀπληστὸς λαμβάνει·
Τὴν ἥδην τῶν τὴν ἀνθηρᾶν,
Πᾶσαν τοῦ βίου τῶν χαρᾶν,
Ποτὲ δὲν λέγει «φθάνει».

Καὶ τί προσφέρ' εἰς ἀμοιβήν, καὶ τί προσφέρει;
[μόνον

Λέξεις, φρασίδια κοινὰ,
Πᾶσης ἐννοίας ὀρφανὰ
Ἀντὶ τοσοῦτων πόνων.

Γ'.

Φεῦ· εἶχον ἄλλοτε κ' ἐγὼ ἀκόμη ἓνα φίλον·
Πῶς τὸν ἡγάπων! τοῦ Θεοῦ γνωρίζει μόνον τ' ὄμ-
[μα...

Ἀλλὰ τὸν εἶδον κάτωχρον ὡς φθινοπώρου φύλλον,
Ἐχοντα τὸ περίλυπον ἐκεῖνο ἔτι χρῶμα,
Τὸ χρῶμα τὸ ἐπαρατον ὅπερ ἡ φθίσις δίδει,
Καὶ ὅπερ φέρει δάκρυα εἰς ὃν τινα τὸ ἴδει....

Πάντοτε, φθίσις, εὐγενῇ καταδιώκεις στήθη·
Μὲ ἄνθη στέφεις καλλονῆς, ἢ ἀρετῆς, ἢ ἡθους
Τὴν πένθιμόν σου κεφαλὴν, καὶ λησμονεῖς τὰ πλήθη.
Κατηραμένε ἐκλογεῖ.. γνωρίζεις ποίους θλίβεις;
Στανίως σὲ ἀπήντησα εἰς ἀγενεῖς ἀνθρώπους·
Ὡ, ἡ φιλοκαλία σου ἐκλέγει ἄλλους τόπους...

Ἡ φθίσις, τέρας μὲ μορφὴν ὠχροῦ ἀγγέλου, δαίμων
Μὲ θυμάτος μειδιάμα καὶ μὲ μαρτύρων ὄμμα,
Εἰς τὴν ἀνύποπτον ζωὴν ὡς κλέπτης βαίνει τρέμων
Καὶ πίνει, πίνει τρυφηλῶς τὸ ἀπληστόν της στόμα,
Τὸ αἷμα τῆς καρδίας μας, ῥανίδα πρὸς ῥανίδα...
Κ' ἐνφ' φονεύει μειδιᾷ... καὶ τρέφει τὴν ἐλπίδα!

Μάτην ἐκ τῶν ὀνύχων τῆς ἐμόχθησα νὰ σώσω,
Τὸν προσφιλέ μου ἀσθενῆ, τὸν δῦσμοιρόν μου φίλον·
Μάτην ἐζήτουν τὴν ζωὴν ὀπίσω νὰ τοῦ δώσω·
Ἔχεν εἰσέλθει πρὸ πολλοῦ ὁ σκιάλῃς εἰς τὸ μῆλον...
Καὶ ἡττημένος, ἀπελπίς, καμφοθεὶς ὑπὸ τῆς μοίρας,
Ἔχουσα δάκρυ αἵματος κ' ἐσταύρωσα τὰς χεῖρας...

ὦ, ν' ἀγαπᾷς καθὼς ἐγὼ τὸν φίλον σου, νὰ ᾔσῃαι·
Τί εἰρωνεία! ἰατρός... ἐκ σοῦ νὰ περιμένῃ
Ἡγαπημένος ἀσθενὴς νὰ εἴπῃς μόνον, «ζήσε»,
Καὶ σὺ τὰς χεῖρας νὰ σταυρώσῃς! ὦ, τοῦτο ὑπερβαίνει
Τοῦ Δάντου πᾶσαν κόλασιν· ὁ Δάντης ψάλλῃς ἦτο,
Ἄλλ' οἴμοι! ἰατρός ποτὲ, ποτὲ δὲν ἐκαλεῖτο...

Φεῦ· ὅσοι ἔχουν εὐγενεῖς καὶ συμπαιθεῖς καρδίας,
Ἄς φεύγουν τὸν Ἀσκληπιόν,
Τοῦ ψεύδους τοῦτον τὸν Θεόν,
Τὸν γρίφον τῆς υἱείας!

ΑΣΙΛΛΕΥΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ

ΣΚΕΨΕΙΣ ΕΝΟΣ

Φοβοῦμαι τὰς γνώμας, τὰς ὁποίας
χρόνοι ὅλοι προητοίμασαν, ἐκύρωσαν,
παρεδέχθησαν, ἐπέβαλον· φοβοῦμαι τὰ
τοιαῦτα σοφὰ παραγγέλματα. Εἶνε ταῦ-
τα ὡς ἐνδύματα ἔτοιμα, τὰ ὁποία πᾶς
τις δύναται νὰ φορέσῃ, ἀλλὰ, ἀληθῶς εἴ-
πεῖν, εἰς κανένα ἀκριβῶς δὲν ἐφαρμό-
ζονται. Ἐκαστος κατὰ τὴν ἑαυτοῦ φύ-
σιν πρέπει νὰ σχηματίσῃ καὶ πεποιθή-
σεις δυναμένας οὕτω καλῶς νὰ ἐφαρμο-
σθῶσιν ἐπ' αὐτοῦ.

*
* *

Λέγουσιν ὅτι ὁ ἔρως εἶνε παράδεισος.
Ἀφότου ἠράσθην ἔχω ἐπὶ τῆς τραπέζης
μου τὴν Κόλασιν τοῦ Δάντου πρὸς
παρηγορίαν μου.

*
* *

Προσβάλλει τις ἑαυτὸν λέγων ὅτι στε-
νοχωρεῖται ἐν τῇ ἐρημίᾳ μακρὰν πάσης
κοινωνίας· διότι ἐκεῖ ζῇ τις μετὰ τοῦ
ἑαυτοῦ του. Εἶνε λοιπὸν τόσον βλάξ;

*
* *

Τί ἐστὶ Θεός; Δί ἐπιθυμίας τῶν θνη-
τῶν. Ὅ,τι ἐπόθησεν ἀόριστον ὁ ἄνθρω-
πος, ὅ,τι ἐπεθύμησεν, ὅ,τι ἠὺχήθη ἄλ-

γῶν ἐπὶ τῇ ἀληθείᾳ του καταστάσει,—
τοῦτο ἀπεκάλεσε Θεόν. Τὸν θνητὸν, ὃν
ἐφαντάσθη δυνάμενον πᾶν ὅ,τι δὲν δύ-
ναι, φεύγοντα ὅ,τι ἀδυνατεῖ νὰ ἀπο-
φύγῃ ὑπὸ τὴν καταδίωξιν ἤδη τῆς Μοί-
ρας, ἀπολαύοντα ὅ,τι οὐδέποτε θερμῶς
ποθῶν ἀπήλαυσε, σκεπτόμενον ὅ,τι τὰ
στενὰ τῆς διανοίας του ὅρια δὲν τῷ ἐπι-
τρέπουσι νὰ σκεφθῇ,—τὸν τοιοῦτον θνη-
τὸν ἀπεκάλεσε θεόν. Θεὸς ἐστὶν ἡ ἰδα-
νικοποίησις τοῦ ἀνθρώπου. Παρατηρή-
σατε· ἀπεκάλεσε τὸν Θεὸν Παντοδύνα-
μον· τοῦτο ἐπόθει· ἀπεκάλεσεν αὐτὸν
ἀθάνατον· τίς ὁ θνητὸς ὁ δυνάμενος ν'
ἀποφύγῃ τὸν θάνατον; Ἐκάλεσεν αὐ-
τὸν ἐλεήμονα, μέγαν δικαστήν· τίς ὁ
μὴ παθὼν θνητὸς ἐκ τῆς κακῶς ἐννοου-
μένης δικαιοσύνης, τίς ὁ ἀδικήσας ἄνευ
ἐλέγχου, τίς ὁ μὴ εὐχρηθεὶς ἑαυτῷ τοι-
αύτην ὑπεροχὴν καὶ ἐλευθερίαν, ὥστε ν'
ἀποδίδῃ τὸ δίκαιον, ὑφ' οὐδενός ποτε ἀδι-
κούμενος;

Οἴμοι! Πολλαὶ αἱ ἐπιθυμίαι τῶν θνη-
τῶν καὶ ὀλίγαι αἱ δυνάμεις αὐτῶν. Ἐθε-
ποίησαν οἱ δυστυχεῖς τὰ ὄνειρα, τοὺς
πόθους των. Ὁ μὴ σεβόμενος τὰ ὄνει-
ρα καὶ τοὺς πόθους, οὐδὲ τὴν ιδέαν τοῦ
Θεοῦ πρέπει νὰ σέβηται. Εὐτυχὴς ὁ μη-
δὲν ποθῶν ὑπὲρ τὰς δυνάμεις αὐτοῦ.
Ἄθεοι οἱ εὐτυχεῖς.

Ἀλλὰ τίς ἀνθρωπίνη δύναμις δύ-
ναι νὰ ἱκανοποιήσῃ τοὺς ὑπερανθρώ-
πους ἡμῶν πόθους; Ὑπεράνθρωπος πρέ-
πει νὰ ᾔη καὶ ἡ ἱκανοποιούσα δύναμις.
Ἄλλ' ὁποῖαν τοιαύτην βλέπομεν ἐπὶ γῆς
ἐνεργοῦσαν; Μόνον τὸν θάνατον. Τα-
λαίπωρε θνητέ! μὴ φοβοῦ τὸν φοβερὸν
θάνατον, ἂν ἔχῃς πόθους, ἂν αἰσθάνη-
σαι ψυχὴν ἐν σοί.

*
* *

Ἀπὸ τοῦ πρώτου ἁμαρτήματος τῆς
Εὐας, οὐδὲ τῆς Μαγδαληνῆς τὰ δάκρυα,
οὐδὲ τοῦ Χριστοῦ ἠδυνήθησαν ν' ἀπο-
πλύνωσι τὸν ῥύπον τῆς γῆς. Ὁ καθα-
ρώτερος ποταμὸς κυλῖει εἰς βάθος αὐ-
τοῦ ἐχίδνας, διὰ μέσου τῶν βράχων,
ἀφ' ὧν διέρχεται· αἱ σινδόναι τῆς χιό-
νος ἔχουσι κηλίδας καὶ εἰς τῶν Ἀλπεων